

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

XIII науково-практичної
інтернет-конференції

**«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА
ПРОБЛЕМАТИКА У ТЕХНОЛОГІЯХ
ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА»**

25 листопада 2022 року

м. Полтава

Матеріали XIII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2022. 81 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науководослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, доцент;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Рекомендовано до друку вченою радою інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 4, від 24 листопада 2022 року

ЗМІСТ

Тоцький В. М., Заєць Т. О. Продуктивні показники сортів пшениці озимої різних селекційних центрів	5
Писаренко Н. В., Сидорчук В. І. Напрямки та перспективи використання нових сортів картоплі української селекції	8
Шакалій С. М., Баган А. В., Марініч Л. Г. Декоративні властивості дерев і кущів	11
Оборонова А.В. Лікарські властивості та метод вирощування женьшеню в Україні	13
Марініч Л.Г., Калашнік О.П., Скрипка Ю.О. Вплив елементів технології вирощування люцерни на формування кормової продуктивності	15
Марініч Л. Г., Ласкавий Д. Ю., Бабич Р. О. Роль бобових культур у підвищенні якості зелених кормів	17
Баган А.В., Юрченко С.О., Шакалій С.М., Марініч Л.Г. Значення троянди у декоративному садівництві	19
Вережак Д.В. Вплив зміни клімату на продуктивність пшениці озимої	22
Бараболя О.В. Зберігання зернових мас у сухому стані, основні вимоги	25
Бараболя О.В. Кравець І.А. Урожайність пшениці м'якої озимої залежно від попередників та строків сівби	27
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А., Гурба В.С. Формування асиміляційної поверхні рослин соняшнику залежно від рівня удобрення	30
Гангур В. В., Кирлиця А. О., Баранник В. П. Вплив строків сівби напольову схожість насіння гібридів кукурудзи різних груп стиглості	33
Єремко Л.С., Марініч Л.Г., Тіт Ю.Л. Вплив біологічних добрив та стимулятора росту рослин на урожайність сочевиці.	35
Єремко Л.С., Олянецький О.В. Вплив мінерального удобрення на урожайність нуту.	38
Єремко Л.С., Понятенко А.О. Вплив мінерального удобрення та біостимулятора росту рослин на формування продуктивності сої.	42
Ляшенко В. В., Карасенко В. М. Продуктивність пшениці ярої за різних рівнів удобрення	45
Філоненко С.В., Борисюк О.О., Лисак В.М. Вплив рістстимулюючих препаратів на маточні буряки цукрові	51
Філоненко С.В., Деркач А.М. Оптимізація мікроелементного живлення кукурудзи	54
Філоненко С.В., Серета О.О., Філоненко В.С. Вплив елементів агротехніки на екологізацію технології вирощування насіння буряки цукрових	58
Філоненко С.В., Заплава С.О., Райда В.В. Ефективність та доцільність позакореневого внесення мікроелементів на висадках	61

грунті після розорювання пласта до 350 кг/га азоту проти 90-100 кг у конюшини та 200-250 кг у еспарцету [1].

Висновок. Вирощування багаторічних та однорічних трав дозволяє знизити витрати на азотні добрива, покращити фізико-хімічні та біологічні властивості ґрунту, підвищити його родючість, запобігти засоленню зрошуваних земель.

Бібліографічний список

1. Квітко Г.П., Липкань М.В. Прогресивні екологічно безпечні технології вирощування люцерни на кормові цілі. Корми і кормовиробництво.2001. Вип. 47. С. 145-147.

2. Квітко Г.П., Гетман Н.Я. Ефективність вирощування багатокomпонентних сумішок однорічних культур в системі зеленого конвеєра центрального Лісостепу. Корми і кормовиробництво.2001. Вип 47. С. 155-157.

3. Кохан А. В., Марініч Л. Г., Барилко М. Г. та ін. Селекція та насінництво однорічних і багаторічних кормових трав: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Полтава : Астрая, 2018. 196

УДК 582.734: 635.9

ЗНАЧЕННЯ ТРОЯНДИ У ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ

Баган А.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

e-mail: allabagan@ukr.net

Юрченко С.О., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

Шакалій С.М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва

Марініч Л.Г., кандидат с.-г. наук, ст. викладач кафедри рослинництва

Полтавський державний аграрний університет

Досліджено значення та походження троянди. Розглянуто сортимент та напрями вирощування різних груп і сортів даної культури у декоративному садівництві.

Важливим елементом зеленого будівництва є декоративне квітникарство. Квітами прикрашають парки, сквери, балкони будинків, квітники шкіл, лікарень та ін. Серед великого розмаїття квітів найбільшою увагою користуються троянди. Жодна із декоративних культур за своїми різноманітністю, забарвленням квітів, їх ароматом та тривалим періодом цвітіння не може порівнятися з трояндами. Тому вони займають одне з найважливіших місць у декоративному садівництві [1].

Троянда завжди мала важливе економічне і соціальне значення, а також різноманітні напрями використання у виробництві: декоративне садівництво,

промислове квітникарство, ефіроолійна промисловість, виробництво вітамінів. Крім того, дана культура давно зацікавила і дослідників.

На сьогоднішній день сортимент декоративних троянд налічує понад 3000 сортів. Рід *Rosa L.* має широкий ареал поширення – Європа, Азія, Північна Америка, Північна Африка та ін.

Інтродукція троянди тривала досить довго. В Україні вона розпочалася ще за існування ботанічних садів в Україні. Культивування видів і сортів троянди дає змогу не лише зберігати і розмножувати їх, а й детально вивчати їхню біологію, фенологію, ріст і розвиток рослин тощо [3].

Сучасна селекція пропонує десятки тисяч сортів троянд: не лише мініатюрні кущі заввишки 20 см, кущові троянди висотою 50-120 см, виткі троянди із гнучкими стеблами довжиною до 5 м. Сорти відрізняються один від одного за тривалістю вегетаційного періоду, зокрема періоду цвітіння, а також мають велике розмаїття відтінків (від білого до фіолетового кольору).

Деякі троянди цвітуть один раз на рік – навесні, інші восени зацвітають повторно, створені сорти, які радують своїм цвітом з весни до перших заморозків. Розмаїття відтінків троянд задовольнить найвимогливіший смак: білі, темно-червоні із чорнуватим відтінком, рожеві, жовті, кремові, жовтогарячі, фіолетові, блакитні троянди й, навіть, світло-зелені [6].

До переваг даної культури можна віднести довговічність, великий набір сортів за основними морфологічними ознаками, цінову політику, великий вибір ароматів, використання у харчовій промисловості, вирощування сортів для зрізу квітів, високу стійкість до хвороб і шкідників.

В Україні велику колекцію троянд зібрано в Нікітському та Одеському ботанічних садах, а також у Київському ботанічному саду. Найбільш поширені наступні декоративні сорти троянд: ремонтантні (Нікітська рожева, Українка, Катерина, Фрау Карл Дружкі, Ульріх Бруннер), чайно-гібридні (Веснянка, Наталка, Червона Україна, Фрейбург 2), пернеціанські (Вільгельм Кордес, Кабардинка, Віль де Парі), поліантові (Зоя Космодем'янська, Глорія Мунді, Кучерява), чайні (Артек, Маруся, Переможець, Батьківщина), виткі (Рубін, Ексцельза, Нью-Давн, Біла Дороті) та ін. [5, 7].

За озеленення парків і садів використовують сорти троянд різних садових груп. Найкращим для декоративного показу троянд є розарій, який поєднує все розмаїття квітів цієї культури, специфіку і цінність сортів різних груп у різноманітних архітектурних рішеннях. Він може бути виконаний у довільному чи регулярному стилі, або можна поєднати один стиль з іншим.

При оформленні клумб трояндами необхідно враховувати групове їх різноманіття і висоту кущів тих сортів, які використовуються в озелененні. Клумба, оформлена квітами одного сорту, виглядає значно ефективніше, ніж клумба з різних сортів [1-2].

У садах із троянд можна створити чудову огорожу. Доглядати за нею не складно – літом необхідно зривати квіти, що відцвіли, а зимою – стригти. Важливо правильно підібрати сорт. Троянди для живої огорожі повинні бути витривалими, з багаторазовим цвітінням, густою кроною і стійкими до

захворювань. Найкраще підходить для живої огорожі троянда зморшкувата (*Rosa rugosa Thunb.*) [8].

Для посадки окремими кущами використовуються троянди з компактним кущем, цікавою кроною, великими, гарними квітами і витонченим ароматом. Окрему рослину видно з усіх сторін. Тому необхідно ретельно вибирати сорт і правильно доглядати таку рослину. Основним правилом при цьому є вибір рослини, яка б підходила для даного ландшафту. Так, невисокий кущ чайно-гібридної троянди серед великого газону матиме невизначний вигляд і, так само, велика кущова троянда матиме неестетичний вид у маленькій садибі.

Найчастіше для окремої посадки використовують штамбову троянду посередині, наприклад, круглої клумби. Таку рослину можна сформувати у вигляді штамбової або низькоштамбової троянди. На просторій ділянці матимуть гарний вигляд багато сортів кущових троянд. У невеликому саду у вигляді солітерів можна висаджувати троянди флорибунда і чайно-гібридні троянди .

Ще недавно важко було уявити цю квітку в альпінарії – це стало можливим тільки в останні роки, коли з'явилося багато сортів мініатюрних троянд. Такі сорти зможуть надати альпінарію барвистості, що йому так не вистачає у літній період. За трояндами на альпійській гірці необхідний ретельний догляд. Не слід висаджувати троянду поряд з рослиною зі швидким ростом [1].

Ліанові троянди не мають спеціальних органів для прикріплення до опори, тому їх необхідно міцно прив'язувати до неї. Основні пагони витких троянд напрямляють по опорі горизонтально – при такому розташуванні на головних пагонах утворюються бокові пагони, що будуть рости вертикально вгору, які добре задрапірують стінку і будуть рясно цвісти. Виткі троянди можна вирощувати на невеликих ділянках, драпіруючи ними решітки, арки тощо.

Троянди в контейнерах на відкритих терасах прекрасно доповнюють рослини, що ростуть на клумбах і в саду. У контейнерах можна вирощувати різні сорти, але необхідно уникати тих, які сильно уражуються хворобами, а також високорослих і прямостоячих сортів. Найкраще для цього підійдуть троянди патіо [2, 4].

Таким чином, використання троянди у декоративному садівництві є досить різноманітним. Це пов'язано із її морфологічними та біологічними особливостями, а саме: габітусом рослини (від найменших чагарників розміром 20-30 см, до великих кущів), періодом цвітіння протягом всього вегетаційного періоду, можливістю створення різних крон у рослин, поєднання з іншими видами рослин, а також вирощування окремими кущами. Отже, троянда має значні переваги перед іншими декоративними культурами через її поширене застосування.

Бібліографічний список

1. Гречаник Р.М., Мельник Ю.А., Синиця А.В. Використання троянд в озелененні та декоративному квітникарстві. *Науковий вісник*, 2004, Вип. 14.4. С. 18-24.
2. Клименко З.К., Рубцова Е.Л. Розы (интродуцированные и культивируемые на Украине). Каталог-справочник. К.: Наук. думка, 1986. 213 с.
3. Рубцова О.Л. Рід *Rosa L* в Україні: генофонд, історія, напрями досліджень, досягнення та перспективи : *монографія*. К.: Фенікс. 2009 375 с.
4. Рубцова О.Л. Троянди. *Квіти України*. К., 1999, серпень. 50 с.
5. Троянди – цікаві сорти і маловідомі факти. URL: <https://plantsclub.ua/trojandy-cikavi-sorty-i-malovidomi-facty>
6. Троянди. URL: <https://uarostok.ua/kulturi-uk/dekorativn-roslini/troyanda>
7. Троянди. URL: <https://vgelman.wordpress.com>
8. Хессайон Д.Г. Все о розах. М.: Кладезь, 1997. 140 с.

УДК 633.11.1: 631.559.2: 551.583.16

ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Вережак Д.В., здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр
e-mail: allabagan@ukr.net

Науковий керівник – **Баган А.В.**, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

Полтавський державний аграрний університет

Досліджено вплив кліматичних факторів на продуктивність пшениці озимої. Розглянуто проведення агротехнічних заходів вирощування пшениці залежно від зміни клімату у різних ґрунтово-кліматичних зонах України.

В Україні пшениця озима лідирує за посівною площею. І щороку, попри невдалі сезони, гектари зернової продовжують залишатися на стабільному рівні. Таку відносну стабільність забезпечує сучасна технологія вирощування пшениці. Визначальним фактором виробництва, незалежно від регіону України, є технологія вирощування пшениці озимої. Вона виступає путівником для агронома на всіх етапах виробничого процесу. Відповідно до обраної технологічної схеми здійснюються всі операції в полі, починаючи від підготовки до посіву та завершуючи збиранням урожаю. Саму технологію вирощування виробники обирають відповідно природно-кліматичних особливостей та можливостей господарства.

Технологічна карта вирощування пшениці озимої дозволяє тримати правильний курс на досягнення найвищого результату. А тим більше, не втратити зерно на будь-якому виробничому етапі під впливом зараження поля